

UTM – decorată cu medalia
„European Quality”
(Oxford, Marea Britanie, 2010)

UTM MESAGER UNIVERSITAR

Țara nu se poate ridica decât prin ingineri

Anul XVII. №3 (161) Martie 2014. Ediție lunară. 8 pagini.

Fondator: Universitatea Tehnică a Moldovei

www.utm.md/mesager; e-mail: romanciuc.marina@gmail.com

O nouă disciplină de studii la UTM – „Teoria și practica integrării europene”

Inițiativa rectorului UTM, acad. Ion Bostan, de a pune pe ordinea de zi a ședinței Senatului UTM din 28 ianuarie 2014 tema integrării europene ca linie de educație în procesul didactico-științific la cele 10 facultăți ale UTM, a fost preluată în dezbateri ample și multidimensionale, care au culminat cu formularea unor pași concreți în realizarea acestora.

- Universitarii și cei peste 100 de mii de actuali studenți din universitățile de la noi ar trebui să devină promotori activi ai ideii europene în satele și orașele din republică. Această misiune poate fi realizată doar în cazul în care fiecare cadru didactic universitar va conștientiza cât de mare și cât de important la momentul actual este rolul său personal în educația tinerei generații, având ca manual de referință Acordul de Asociere a RM la UE. Trebuie să studiem detaliat acest Acord, găsind în el esența pentru fiecare disciplină de studiu predată în universități. Astfel vom lăsa mai puțin teren pentru speculațiile iresponsabile ale unor aventurieri și demagogi, a concluzionat rectorul UTM, acad. Ion Bostan.

Senatorii UTM au consimțit instituirea unei discipline noi în cadrul Catedrei de Științe Sociumane, conduse de conf. univ., dr. Mihai Braga. Disciplina se numește „Teoria și practica integrării europene” și va fi predată la anii de studii I și II la toate facultățile.

Pentru a susține implementarea

predării disciplinei în cauză, Senatul UTM a aprobat alocarea sumei de 78 de mii de lei din contul special al universității pentru plata salariilor profesorilor antrenați în predarea modulelor disciplinei date.

Totodată, Senatul a cerut conducerii Facultății de Inginerie Economică și Business să planifice diversificarea tematicii materiei disciplinelor economice, utilizând conținutul prevederilor Acordului de asociere a RM la UE (responsabili: conf. univ., dr. Vasile Mămăligă, decanul facultății, și conf. univ., dr. Veaceslav Bârdan, șeful Catedrei teorie economică și marketing).

Actualmente la FIEB se predă cursul „Integrarea economică și economie europeană”. Acum acestui curs i se vor conferi valențe educative noi, care vor aduce argumente în plus la formarea convingerilor studenților că economia integrată europeană atinge azi culmile socio-economice mondiale care induce confortul de viață al cetățenilor.

Catedra științe sociumane a elaborat un plan de activități dedicate procesului de asociere a RM la UE. Prima acțiune planificată prevede predarea la toate torențele în cadrul cursurilor de Filosofie și Etică profesională a prelegerii „UE – pro-

iect provocator al contemporaneității”. În fiecare grupă academică va fi organizat și un seminar pe aceeași temă. Cursurile respective vor finaliza, la a. IU, cu o conferință având genericul: „Procesul de asociere a RM la UE”. O conferință pe aceeași temă, pentru studenții de la toți anii de studii, va fi organizată în aprilie-mai 2014, fiind dedicată Zilei Europei marcată pe 8 mai.

Pentru ca studenții și profesorii să poată consulta permanent materia privind integrarea europeană, Catedra științe sociumane va elabora o broșură cu genericul „UE – proiect provocator al contemporaneității”.

În colaborare cu reprezentanții ai Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM, pentru cadrele didactice de la cele peste 60 de catedre ale UTM vor fi organizate seminare tematice în baza conținutului Acordului de asociere a RM la UE. Seminare permanente vor fi organizate și pentru îndrumătorii (cadre didactice) și monitorii (studenți) grupelor academice.

Cu aportul comun al Catedrei științe sociumane și al FIEB, pentru corpul profesoral al UTM se va organiza seminarul metodologic „Problemele asocierii RM la UE”.

(continuare în pag. 2)

De 8 martie, toate florile din lume
înfloresc pentru scumpele noastre doamne.
La mulți ani!

Rubrica
Mărțișoare
– susținută
în pag. 8

Recunoștință pentru veteranii de război

Pe 3 martie 2014, în cadrul unei adunări la UTM consacrate comemorării veteranilor războiului din 1992 de la Nistru pentru apărarea integrității RM și ai altor războaie, colaboratorii UTM și-au exprimat sentimentul de recunoștință celor care nu și-au precupețit viața în lupte pentru ca generațiile de azi și de mâine să aibă o viață pașnică.

Din partea rectoratului cuvinte calde de grațitudine au exprimat veteranilor Valentin Amariei, pro-rector pentru formarea continuă și relații internaționale, Ion Pocaznoi, președintele comitetului sindical-colaboratori, Leonid Busuic, co-respondent la ziarul UTM „Mesager Universitar”.

Veteranii și-au depănat amintirile amare din acel trecut greu, dar și sentimentul de patriotism adus pe altarul iubirii de țară. Au vorbit veteranii Maria Breahlă, în prezent șef al Arhivei UTM, Nicolae Petrică, șeful Catedrei militare a UTM, general în rezervă, Victor Lisnic, grădinar UTM, Vladimir Ignat, paznic în gospodăria UTM, Valeriu Chistol, profesor UTM, Valentin Olaru, șeful Centrului de calcul UTM, și membrii Catedrei Militare – Vasile Petrașcu, locotenent-colonel în rezervă, Valeriu Vlaicu, colonel în rezervă.

Întâlnirea a culminat cu o masă de pomenire a celor căzuți pe fronturi, iar fiecărui veteran i s-a înmănat un simbol bănesc.

Studenților – despre integrarea europeană

Începând cu semestrul II, la UTM se lansează **Campania Universitară „Anul European la UTM: participă și tu!”**, în cadrul căreia se vor desfășura diverse activități educativ-culturale (urmăriți www.utm.md):

● Întâlnirea studenților FIMET și Fen cu șeful Oficiului Consiliului European în Republica Moldova, dl **Ulvi Akhundlu** cu tema „Europa și valorile noastre comune” – 7 mai 2014;

● Seminar de instruire cu invitați de la Consiliul Național al Tineretului;

● Dezbateri pe tema „Integrarea Europeană și dezvoltarea umană” cu reprezentanți de la Centrul analitic independent Expert-Grup;

● Masa-rotundă cu specialiști din cadrul Asociației pentru Demo-

cratie Participativă (ADEPT);

● Consemnarea **Săptămânii Europene** (5-11 mai 2014) prin diverse acțiuni;

● Alte activități la cerere.

Invităm studenții să participe la **concursul „Europa la noi acasă”** prin expunerea într-un eseu a propriei viziuni, atitudinii privind valorile europene și locul Republicii Moldova în Comunitatea Europeană. Concursul se va finaliza în data de 9 mai – Ziua Europei. Locurile I, II, III se vor aprecia cu diplome și premii. Așteptăm lucrările la library@mail.utm.md

Pentru informare și documentare accesați:

http://www.ziarul-faclia.md/index.php?lang=rom&content=_cat&catid=29

http://library.utm.md/Editat/BIBLIOTECA/Bibliografii/Publicatii_Consiliului_Europei_si_UE_DS.pdf

http://europa.eu/abouteu/index_ro.htm

http://www.budgetstories.md/10motivepentrucazemoldovatrebuieasaaleagauniunea_europeana/

http://europamoldovaramania.blogspot.com/2012/11/argumentele_aleaderariirepublicii.html

<http://www.curaj.net/?p=2802>

http://www.interlic.md/2011-0112/adevarulcineashteaptaodata_cuintegrareainue_19458.html

http://bookshop.europa.eu/ro/12leciidespreeuropa_pbNA3110652/

http://bookshop.europa.eu/ro/cumfuncioneazuniunea_european_pbNA0113090/

Studenții pentru studenți

Extinde-ți limitele la EBEC!

Asociația studentescă BEST-Chișinău organizează cea de-a 6-a ediție a etapei locale a competiției europene ingineresti **EBEC – European BEST Engineering Competition**. Evenimentul se va desfășura în perioada 21-23 martie a.c.

EBEC este o competiție de nivel european, care are drept scop dezvoltarea abilităților tehnice și non-tehnice ale studenților din universitățile cu profil tehnic.

Etapa locală este destinată exclusiv studenților UTM și va include două probe: Case Study și Team Design. **Case Study** presupune ca echipele să dezvolte o soluție teoretică pentru o problemă a societății, companiei sau universității. **Team Design** implică capacități de analiză, dar și pur ingineresti: echi-

pele vor construi un prototip ce soluționează o anumită problemă. Complexitatea competiției crește prin faptul că participanții vor utiliza materiale neconvenționale (carton, nisip, rigle etc.).

Echipele câștigătoare de la Chișinău vor concura alături de echipele din București, Brașov, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara în etapa națională EBEC din Timișoara. Învingătorii etapei naționale se vor califica la faza europeană, organizată de BEST-Riga (Letonia), unde vor concura cei mai buni participanți din toată Europa.

Nu rata șansa de a te afirma! Aplică pe <http://best-chisinau.org/ebec/> până pe 14 martie, iar echipa BEST-Chișinău îți promite o experiență de neuitat.

O nouă disciplină de studii la UTM

Din ce module se va constitui disciplina „Teoria și practica integrării europene”?

(Continuare din pag. 1)

Modulul 1: „Filosofia unificării europene”

Însușirea temei va oferi studentului cunoștințe în: diversitatea abordărilor istorice al unificării europene; conceptul și ideea de „Europa”, „Spațiu european”, „Construcție europeană”; aspectele practice ale unificării economice, politice, culturale, spirituale. Cunoștințele propriu-zise, însă, nu ating scopul final. Studentul trebuie să știe să aplice aceste cunoștințe, să aprecieze avantajele și eventualele riscuri, inclusiv aderarea în perspectivă a RM la UE.

Prelegerea pentru modulul dat se orientează spre: 1) Conceptul de unificare europeană; unificarea europeană ca proces și fenomen politic; logica procesului de unificare (argumentele, formele, principiile, legitățile, istoria și modalitățile unificării); evoluția ideii de unificare europeană; 2) Conceptul de „Europa”, „Spațiu european”, „Construcție europeană”: conotații și interpretări ale noțiunii „Europa”; conotații mitologice, astronomice, geografice; interpretările istorice; apartenența și identitatea europeană; identitatea și specificul cultural european; 3) Problemele, pericolele și riscurile proiectului european (problemele identității europene, unificarea europeană și problemele

naționalismului, Europa unificată: federație sau confederație; rezistențele și dilemele unificării europene legate de extindere și noua vecinătate etc.).

Modulul 2: „Premisele și evoluția integrării europene”

Studentii vor obține cunoștințe privind cauzele care au determinat începutul procesului de integrare europeană; necesitatea adoptării Constituției UE; cele mai importante evenimente ce au cauzat demararea procesului de integrare europeană și au contribuit la dezvoltarea ei; cele mai importante Tratat europene ce au stat la baza formării UE. Cunoștințele acumulate vor ajuta studenții să analizeze starea actuală a procesului de integrare europeană; să evalueze schimbările produse în timp și spațiu în cadrul acestei organizații; să determine locul RM în contextul geopolitic european. Predarea modulului se va orienta spre: 1) Etapele formării UE de la idee la realizarea practică; membrii comunității europene; necesitatea unificării europene din perspectiva economică și politică – Planul Marshall privind refacerea Europei de Vest după cel de-al Doilea Război Mondial; cauzele care au determinat începutul procesului de integrare europeană; cei 6 fondatori ai comunității europene; etapele extinderii UE în

Europa Centrală și de Est; 2) Mecanismele de constituire a UE (Tratatul de la Paris, Roma, Maastricht, Amsterdam, Nice, Declarația de la Berlin-2007); 3) Membrii UE în căutarea documentului politic de bază al integrării UE – Constituția europeană versus Tratat instituțional (cauzele care au determinat necesitatea adoptării Constituției europene; dezbaterile care au precedat adoptarea acesteia; conținutul Constituției europene etc.).

Modulul 3: „Principalele instituții ale UE”

Aici studenții vor cunoaște: activitatea celor mai importante instituții din cadrul UE; complexitatea proceselor decizionale și de colaborare a instituțiilor europene. Pe baza acestor cunoștințe ei vor putea să analizeze cadrul instituțional și procesul decizional al UE; să identifice cele mai importante schimbări în sistemul instituțional al UE. Orientările în predarea modulului: 1) Cadrul instituțional și procesul decizional al UE; 2) Parlamentul European (funcțiile, legislația și bugetul, modalitatea de desemnare a parlamentarilor europeni, grupurile politice și partidele naționale, structura și componența); 3) Comisia Europeană (funcțiile, colegiul comisarilor europeni, structura ierarhică și mecanismele de adoptare a deciziilor etc.); 4)

Consiliul european (componența, rolul, procedura realizării președinției etc.); 5) Consiliul UE (componența și rolul, locul și timpul întrunirilor, rolul de gardian al tratatelor etc.); 6) Curtea Europeană de Justiție. Tribunalul Primei Instanțe (legislația UE, prerogativele Curții, necesitatea instituirii Tribunalului Primei Instanțe etc.); 7) Instituțiile economice, monetare și organismele societății civile ale UE (funcțiile și responsabilitățile Băncii Europene de Investiții, Banca Centrală Europeană etc.).

Modulul 4: „Politicele publice în comunitatea europeană”

Modulul prevede ca studentul să cunoască: evoluția și complexitatea politicilor publice europene; efectele economice, sociale și culturale realizate prin crearea Pieței Europene Unice, PAC, PESC, PAJ. Pe baza acestor cunoștințe studenții vor putea să distingă pilonii de bază ai politicii comunitare europene; să determine amploarea integrării europene, identificând riscurile și provocările. Orientările în predarea modulului: 1) Politici economice ale UE (monetară și financiară, PAC, industrială, energetică, de transport, concurențială); 2) Politici sociale (etno-națională, ecologică și de mediu, politica culturală și de formare a cadrelor, Carta socială a drepturilor omului etc.); 3) Politici

externă și de securitate comună (UE-SUA, UE-NATO, UE-Rusia).

Modulul 5: „RM și integrarea europeană”

Studentii vor obține cunoștințe privind specificul relațiilor dintre RM și UE, reieșind din situația geopolitică; pașii reali întreprinși de societatea politică și civilă din RM pentru sporirea gradului de credibilitate ale intențiilor declarative și realizărilor concrete; implementarea programelor europene în RM. Studentii vor aplica cunoștințele obținute în: determinarea modalităților și mecanismelor de integrare a RM în cadrul UE; formarea poziției corecte în ceea ce privește situația reală a RM, perspectivele și necesitatea integrării în UE etc. Modulul are 3 orientări conținutale: 1) RM – stat european: situare, probleme, perspective; 2) Calea RM spre UE: declarații, politică, angajamente; 3) RM în cadrul programelor europene (APCE, TACIS, Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, Planul de Acțiuni RM-UE).

La finalul fiecărui modul studenții vor susține câte un seminar pe temele respective.

Educația tineretului studios orientată spre integrarea europeană trebuie conștientizată ca o comandă socială benefică în gradul cel mai înalt pentru societatea noastră în tranziție, cu toată problematica ei.

Senat

Viața socială a studenților

În cadrul unei ultime ședințe, **Senatul UTM a examinat un subiect de maximă actualitate: „Viața socială a studenților și impactul activităților extracurriculare în cariera profesională”.**

În baza informației prezentate de studenții și masteranzii-membri ai Senatului: **Gavril Porcescu**, FIMCM, **Petru Topală**, FIMET, **Ivan Zarea**, FCIM, **Ana Canja**, FTMA, **Nadejda Cirvinschi**, FIU, **Mihail Balan**, FIMT, **Ana Pricop**, FUA, **Natalia Cipilenco**, FIEB, **Dionis Russu**, FCIM, președinte BEST-Chișinău/UTM, **Senatul a constatat:**

Studentii și masteranzii sunt antrenați în activități de cercetare-dezvoltare, științifice și practice, manifestă interes față de activitatea în laboratoarele de creativitate tehnică, participă la proiecte naționale și internaționale și contribuie, în comun cu cadrele didactice, la promovarea imaginii UTM în țară și peste hotare.

Studenții se implică în viața universitară, participă la activități artistice, sportive, de autogovernare sau voluntariat. Totodată, lipsește o strategie de motivare pentru o implicare mai amplă a studenților în asemenea activități.

Studenții și masteranzii nu sunt, în toate cazurile, familiarizați cu ultimele informații în materie de concursuri, proiecte etc.

Sunt necesare acțiuni concrete pentru ameliorarea condițiilor de trai și alimentare a studenților.

În baza celor expuse, **Senatul UTM a hotărât:**

1. Să susțină inițiativa studenților, exprimându-le mulțumiri pentru participarea activă în viața socială studențească, în promovarea atitudinii constructive pentru amplificarea impactului activităților extracurriculare.

2. În scopul motivării studenților și masteranzilor de a se implica în activități de cercetare, creativitate tehnică, artistice și sportive, în organele de autogovernare studențească, se vor oferi următoarele facilități: bilete gratuite la spectacole și filme; reducere de până la 50% la biletele de odihnă la mare/munte; asigurarea cu transport din conținutul UTM pentru organizarea excursiilor; includerea în „Regulamentul-cadru despre modul de acordare a burselor studențești” a unor stipendii privind activitățile extracurriculare; distribuirea insignelor, ecusoanelor, altor materiale cu emblema universității, ceea ce va contribui la promovarea imaginii UTM (*responsabili: Comitetul Sindical-studenți, Administrația UTM*).

3. În scopul informării operative și eficiente a studenților și masteranzilor despre activitățile universitare se va realiza: numirea studenților, reprezentanți ai facultăților, ca responsabili de actu-

alizarea permanentă a conținuturilor UTM pe paginile de socializare; publicarea Feed-urilor sau Newsletters-urilor cu informații despre conferințe, concursuri, burse, traininguri și proiecte de cercetare; diseminarea experienței de activitate extracurriculară a organizației studențești BEST-Chișinău (*responsabili: Departamentul Informatic și servicii tehnice informaționale, decanii facultăților*).

4. În scopul eficientizării consumului de resurse, a îmbunătățirii stării igienice în cămine, se va institui o comisie, în componență căreia vor intra reprezentanți ai Consiliilor locatarilor din cămine, colaboratori SAG, care va constata situația reală a căminelor și va înainta Consiliului de Administrație al UTM un plan de acțiuni privind îmbunătățirea condițiilor de trai, amenajarea sălilor de lectură în cămine (*responsabil: prorector SAG, Pavel Spănu*).

5. În scopul îmbunătățirii alimentației studenților a se introduce tichete pentru cină la un preț mai redus pentru studenții locatari ai căminelor; suplimentarea personalului cantinelor unde deservirea este anevoioasă; partajarea funcțiilor în cantină – casieră, persoană care deservește; diversificarea meniului; introducerea în cantină a unui serviciu suplimentar cu deservire rapidă tip cofetărie, pentru evitarea cozilor (*responsabil: șefa cantinei, Vera Toma*).

6. În scopul susținerii activităților realizate de BEST-Chișinău se vor prezenta oportunitățile oferite de BEST, se vor plasa afișe promoționale în locuri special amenajate, se vor acorda credite transferabile pentru premianții concursurilor de creativitate (mașini Rube Goldberg, Design etc.), se vor oferi premii pentru câștigătorii competițiilor ingineresti,

se vor organiza acțiuni informative în cadrul universității (*responsabili: Administrația UTM, decanii facultăților*).

7. În scopul facilitării activităților sportive și artistice studențești, a se instala echipamentul de iluminare a Complexului Sportiv și a se asigura iluminarea suficientă în sala de sport din sect. Botanică. A se include în planul de finanțare pentru anul 2014 reparația pardoselii Centrului de Agreement și Sport din sect. Râșcani, renovarea și amenajarea sălilor de sport din cămine și a Centrului de Excelență. A se procura echipament sportiv unic pentru selecționatele UTM participante la competiții și inventar sportiv pentru locatarii căminelor studențești (*responsabili: Administrația UTM, prorector SAG, Pavel Spănu*).

Burse pentru doctoranzi

Doi doctoranzi ai Universității Tehnice a Moldovei s-au învrednicit de „Bursa de Excelență a Guvernului” și „Bursa nominală (pe domenii)”, pe anul 2014, acordate în baza Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1087 din 30.12.2013.

Astfel, doctorandul **Alexandr Lozan**, anul II, specialitatea 05.05.04 „Mașini pentru construcții, drumuri și mine” (conducător științific: **Sergiu Andrievschi**, dr., conf. univ.) s-a învrednicit de Bursa de Excelență a Guvernului. Iar Bursa nominală „Sergiu Rădăuțanu” a revenit doctorandului **Vasile Rachier**, anul II, specialitatea 05.14.08 „Surse noi și regenerabile de energie” (conducător științific: **Ion Sobor**, dr., prof. univ.).

Cresc rândurile cadrelor didactice cu titluri științifice

Pe parcursul anului 2013 la UTM au susținut teze de doctor habilitat și de doctor în științe, obținând titlurile științifice respective, următorii competitori:

Centrul de cercetare științifică „Inginerie mecanică și energetică”

Viorel Bostan – specialitatea 01.05.04 „Modelare matematică, metode matematice și produse program”, 05.02.02 „Teoria mașinilor și organe de mașini”, teza de doctor habilitat în științe tehnice „MODELE MATEMATICE ȘI METODE DE EFICIENTIZARE A CONVERSIEI ENERGIIILOR REGENERABILE ÎN BAZA EFECTELOR AERO-HIDRODINAMICE”.

Centrul de cercetare științifică „Electronică, informatică și comunicații”

Vasile Tronciu – specialitatea 01.04.02 „Fizică teoretică și matematică”, teza de doctor habilitat în științe fizico-matematice „TEORIA PROCESELOR DINAMICE NELINEARE ÎN LASERE ȘI REZONANȚĂ SEMICONDUCTOARE”.

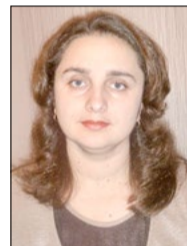
Sergiu Șișianu – specialitatea 05.27.01 „Electronica corpului solid, microelectronică, nanoelectronică”, teza de doctor habilitat în științe fizico-matematice „TEHNOLOGII NECONVENȚIONALE CU PROCESARE FOTOTERMICĂ RAPIDĂ PENTRU DISPOZITIVE MICRO- ȘI NANOELECTRONICE”.

Centrul de cercetare științifică „Inginerie civilă, economie și management”

Olga Buzu – specialitatea 08.00.05 „Economie și management (în activitatea de antreprenariat)”, teza de doctor habilitat în economie „PRIORITĂȚILE DE DEZVOLTARE A SISTEMULUI DE EVALUARE A BUNURILOR IMOBILE ÎN REPUBLICA MOLDOVA”.

Centrul de cercetare științifică „Procese tehnologice în industria alimentară și ușoară”

Diana Curchi – specialitatea 02.00.04 „Chimie fizică”, teza de doctor în chimie „CONTRIBUȚII LA STUDIUL EMULSIILOR ALIMENTARE ULEI/APĂ ÎMBOGĂȚITE CU MICRONUTRIENȚI”.

Sorina Ursu – specialitatea 05.18.07 „Tehnologia băuturilor alcoolice și nealcoolice”, teza de doctor în tehnică „APRECIEREA CAPACITĂȚILOR REDUCĂTOARE ALE COMPUȘILOR VINURILOR ROȘII DIN DIFERITE ZONE VINICOLE ALE REPUBLICII MOLDOVA”.

Liliana Popescu – specialitatea 05.18.01 „Tehnologia produselor alimentare (tehnologia produselor din lapte)”, teza de doctor în tehnică „ASPECTE TEHNOLOGICE ȘI NUTRIȚIONALE ALE PRODUSELOR LACTATE ACIDE CU SORIZ GERMINAT”.

Centrul de cercetare științifică „Electronică, informatică și comunicații”

Irina Cojuhari – specialitatea 01.05.04 „Modelare matematică, metode matematice, produse program”, teza de doctor în informatică „ALGORITMI DE ACORDARE A REGULATOARELOR ÎN SISTEME DE REGLARE ÎN CASCADĂ CU OBIECTE CU INERȚIE”.

Nicolae Luca – specialitatea 08.00.05 „Economie și management (în alimentația publică)”, teza de doctor în economie „EFICIENTIZAREA ACTIVITĂȚII ÎNTREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII DIN ALIMENTAȚIA PUBLICĂ A REPUBLICII MOLDOVA”.

Premiile Senatului UTM pentru a.u. 2012-2013

Laureat în domeniul cercetare

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Gradul premiului
BOSTAN Viorel, conf. univ., dr.	Cat. Matematică FIMT	Diplomă, premiu de gr. I, 2500 lei
LUPAN Oleg, prof. univ., dr. hab.	Cat. MIB FCIM	Diplome, premii de gr. II, 1000 lei
NUCĂ Ilie, conf. univ., dr.	Cat. EM FE	
SÎRBU Nicolae, conf. univ., dr. hab.	Cat. TLC FIMET	
DABIJA Ala, conf. univ. interim., dr.	Cat. TCJT FIU	Diplome, premii de gr. III, 500 lei
ȚULEANU Constantin, conf. univ., dr.	Cat. ACGV FUA	
BOSTAN Ina, lector superior, drd.	Cat. DP FCGC	

Laureat în domeniul creativității tehnice

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Gradul premiului
DULGHERU Valeriu, prof. univ., dr. hab.	Cat. BPM FIMCM	Diplomă, premiu de gr. I, 1500 lei
NASTAS Vitalie, conf. univ., dr.	Cat. TLC FIMET	Diplome, premii de gr. II, câte 700 lei
ANDRIEVSCHI Serghei, conf. univ., dr.	Cat. CFDP FUA	
CREȚU Vasiliu, lector superior	Cat. BPM FIMCM	Diplomă, premiu de gr. III, 500 lei

Cel mai bun doctorand

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Gradul premiului
CASIAN Maxim, lector universitar, drd.	Cat. TCM, FIMCM	Diplomă, premiu de gr. I, 1500 lei
RACHIER Vasile, lector asistent, drd.	Cat. EM, FEn	Diplome, premii de gr. II, câte 800 lei
LOZAN Alexandr, lector asistent, drd.	Cat. CFDP, FUA	
GRIȚCOV Serghei, inginer, drd.	Cat. SDE, FIMET	
CANDRAMAN Sergiu, șef laborator, drd.	Cat. SDE, FIMET	Diplome, premii de gr. III, câte 500 lei
RUSU Mariana, lector universitar, drd.	Cat. IA, FCIM	
BULAT Irina, lector universitar, drd.	Cat. EMI, FCGC	
NASTAS Viorica, lector universitar, drd.	Cat. DTP, FIU	
ȘVEȚ Olga, lector universitar, drd.	Cat. TME, FE	

Cel mai bun îndrumător de grupă academică

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Gradul premiului
PLĂMĂDEALĂ Vasile, lector superior	Cat. ITT, FIMT	Diplome, premii de gr. I, 1000 lei
ODAINĂI Dumitru, lector superior	Cat. IMSP, FIMCM	
GRIȚCO Maria, lector universitar	Cat. SRCO, FIMET	
MORARU Vasile, conf. univ., dr.	Cat. IA, FCIM	
MUNTEAN Diana, lector superior	Cat. Chimie, FTMIA	Diplome, premii de gr. II, 300 lei
MARIAN Maria-Liliana, lector superior	Cat. EMI, FCGC	
SOROCHIN Serafima, lector superior	Cat. SRCO, FIMET	
NIȚULENCO Tatiana, lector superior	Cat. TCM, FIMCM	Diplome, premii de gr. III, 200 lei
VLAȘENCO Ana, lector superior	Cat. GCG, FCGC	
GORDELENCO Pavel, conf. univ., dr.	Cat. MSP, FIMCM	
POCOTILENCO Valentin, lector superior	Cat. SDE, FIMET	
GANGAN Silvia, conf. univ., dr.	Cat. TLC, FIMET	

Cel mai bun student în domeniul creativității studenților

Numele, prenumele	Domeniul	Facultatea, grupa	Gradul premiului
DUBOVIC Alexandra	Creativitate antreprenorială	FCGC gr. EI-1016	Diplome, premii de 1000 lei
POSTICA Vasile	Creativitate tehnică	FCIM gr. ME-101	
JALBĂ Alexandru	Creativitate tehnică	FE gr. EM-121	
MOROȘANU Ina	Creativitatea în design și tehnologii poligrafice	FIU gr. DTP-101	Diplome, premii de 500 lei
ROȘCA Adrian	Creativitatea în design și tehnologii poligrafice	FIU gr. DTP-131	

Absolventă UTM Larisa Dunai – profesoară în Spania

Mă numesc **Larisa Dunai**, sunt tânăr inginer și profesor la Universitatea Politehnică din Valencia (UPV), Spania, fostă studentă și profesoară la Catedra sisteme și dispozitive electronice, UTM. Acum 7 ani am fost înmatriculată la Politehnică din Valencia la 3 masterate (Electronică, Telecomunicații și Informatică) și concomitent, cu o bursă fictivă, la Centrul de Cercetare în Tehnologii Grafice de la aceeași universitate. Fictivă, pentru că în Spania nu poți obține o bursă oficială sau un contract de muncă fără carnet de identitate pentru străini. Părăsisem studiile de doctorat de la UT Praga cu o bursă de 7500 de coroane cehe (obținută în noiembrie 2006) pentru destinația Valencia. Aici mă aștepta un tânăr spaniol, frumos și deștept, motiv pentru care m-am lansat în această aventură, astăzi dându-mi fiind soțul meu și tatăl celor doi bobocei ai noștri.

Ajunsa în Valencia, zi de zi mergeam la universitate și la poliție pentru a-mi aduce actele în regulă – o sumedenie de hârtii, legalizări și... multă răbdare. Peste o lună obținusem primul număr de identitate spaniol pentru străini, preventiv, cu care mi-am legalizat bursa. Concomitent, frecventam ore de spaniolă și în trei luni am susținut examenul DELE, nivelul inițial și intermediar, similar cu TOEFEL pentru englezi. În anul următor eram deja lector la UPV, predam în spaniolă „Istoria științei” și în engleză – „Istoria desenului” în cadrul programului ERASMUS.

În iulie 2010 am susținut teza de doctor, în octombrie 2010 am fost acreditată ca lector superior, iar în 2011 – ca profesor-doctor. Acum lucrez la Catedra inginerie industrială a UPV ca profesor cu contract permanent și continui cercetările tehnico-științifice pentru a obține acreditarea de profesor universitar. Astfel, pe scurt, aș descrie cei șapte ani de muncă perseverență pe tărâmul didactic și științific, pe care o desfășor în Spania.

afectează societatea – medicină, tehnologie etc. Performanța mea personală a constat în faptul că am reușit să construiesc un **dispozitiv acustic ce detectează obstacole**, care ajută persoanele nevăzătoare să ducă o viață cât mai obișnuită și integrată.

Trepte, biciclete ce se apropie cu mare viteză sau chiar statice sunt ușor detectabile pentru persoanele cu o vedere bună, însă pentru nevăzătorii acestea constituie o mare dificultate, le pot pune viața în pericol. Acum această problemă poate fi depășită grație dispozitivului dat. Acesta are la bază niște ochelari care, prin intermediul a două microcamere, scanează mediul înconjurător, detectează toate obiectele din aria de vedere și transformă această informație în sunete.

Următorii pași vor fi de a folosi metoda naturală de localizare a obiectelor

gram de detectare a obiectelor în timp real și de calculare a coordonatelor spațiale: distanța, direcția, înălțimea. Informația se transmite la modulul audio, în care a fost creată o bază de sunete spațiale calculate și procesate pentru fiecare poziție în spațiu de la 0,5m până la 5m în profundețe și 32 grade la dreapta, 32 grade la stânga de la centrul de vedere. Pentru calcularea acestor sunete a fost utilizată o sală insonoră, ținând cont de toți parametrii de localizare a sunetelor, psihoacustică și procesare pentru a găsi sunetul perfect. Acest sunet trebuie să fie unic, să nu aibă echivalent în mediul înconjurător și să nu fie jenant pentru persoana dată.

Idea proiectului constă în a folosi metoda naturală de localizare a obiectelor

de persoane nevăzătoare de diferite vârste și patologii, din Italia, Germania, Spania. În prezent acest prototip se

Totodată, am onoarea să exercit funcția de director al unui grup studențesc internațional de cercetare, dezvoltare și inovare din cadrul UPV (*Grupo Estudiantil Internacional de Investigación, Desarrollo e Innovación – GEIDI UPV*), creat în octombrie 2013. Cei 25 de studenți din cadrul GEIDI UPV propun, cercetează și elaborează proiecte proprii. Scopul este de a stimula interesul tuturor studenților UPV, inclusiv a celor recent înmatriculați, față de cercetarea științifică. Personal, îmi propun să aduc acest grup la nivel internațional, să stabilem legături cu studenți și profesori din universități din Europa, SUA, Asia, America de Sud. Fac apel și către studenții UTM, către toți cei care au dorință să colaboreze în proiectele noastre sau pur și simplu să-și realizeze un proiect propriu: în curând vom lansa pagina noastră web, unde vor fi prezentate toate proiectele aflate în proces de realizare și persoana de contact.

Vom fi foarte bucuroși să stabilim o strânsă colaborare cu UTM.

Dr. Larisa DUNAI,
Ingeniero en Electronica,
Profesor
Centro de Investigación en
Tecnologías Gráficas,
Departamento
de Ingeniería Gráfica

Technology (SUA), care pe 6 noiembrie a premiat cei mai talentați 10 inovatori spanioli ai anului 2013 pentru soluțiile originale în problemele ce

În așa fel, o persoană oarbă poate auzi prin intermediul unor căști toate obiectele ce o înconjoară.

A fost elaborat un pro-

din mediul înconjurător prin intermediul sunetelor, după cum lilieci și delfinii localizează obiectele. Dispozitivul a fost testat de cel puțin 50

afără în proces de negociere cu o întreprindere de fabricare și lansare pe piață. Valoarea inițială se estimează la cca 2 mii de euro.

Olimpiada de mecanică teoretică

Pe 19 decembrie 2013 Catedra mecanică teoretică a organizat cea de-a XXXVIII-a ediție a olimpiadei universitare de mecanică teoretică. De-a lungul timpului, olimpiada se desfășoară în fiecare an universitar, excepție fiind doar anul 2009, când din cauza unei epidemii severe de gripă studiile în universități și școli au fost temporar sistate.

Prima olimpiadă de mecanică teoretică a fost organizată în 1974 la Institutul Politehnic din Chișinău, predecesorul UTM. Președinte al comitetului de organizare – conf. **E. Vitu**.

Olimpiadele constituie un eveniment important în viața universitară, iar noi depunem toate eforturile pentru a le or-

ganiza la un nivel înalt. Chiar de la începutul anului universitar lectorii catedrei îi informează pe studenți despre olimpiadă, scopul acesteia, gradul de complexitate a problemelor, modul de organizare și îi îndeamnă pe cei mai activi să se pregătească suplimentar. La ședința catedrei de la începutul anului de studii este numit un comitet de organizare. Acesta se ocupă de organizarea propriu-zisă a olimpiadei, aprobă problemele, verifică lucrările, prezintă lista participanților conform punctajului obținut. Studenții cu cel mai înalt punctaj împart locurile premiante: unul – locul I, doi – locul II și trei – locul III. Ei sunt premiați cu diplome de gradul I, II și III (în unele ca-

zuri – cu premii simbolice) și sunt eliberați cu nota 10 de la examenul de mecanică teoretică.

O atenție deosebită se acordă pregătirii studenților pentru olimpiadă. Pe parcursul studiilor la seminare se propun câte 1-2 probleme mai complicate, destinate pregătirii pentru olimpiadă și care trebuie obligatoriu să le rezolve studenții mai bine pregătiți în materie care prezintă la notele de 8, 9 și 10. Se organizează și consultații suplimentare. Sunt invitați să participe la olimpiadă toți studenții care studiază cursul de mecanică teoretică sau mecanică, dar mai insistent cei care au demonstrat cunoștințe profunde la îndeplinirea

lucrărilor de control și a lucrărilor individuale de calcul. Anual la olimpiadă participă 70-80 de studenți. Spre regret, în ultimii ani numărul participanților se micșorează. Astfel, în anul universitar curent au participat doar 43 de studenți. Situația îngrijorează.

Olimpiadele și concursurile au un rol important în viața studențească: stimulează ridicarea nivelului de cunoștințe, capacități și aptitudini ale studenților, le educă simțul de încredere în forțele proprii, le dezvoltă calități de lider. Este foarte important de a-i încadra pe studenți în acest proces deja de la anul I. Permanent li se explică că vor avea și alte olimpiade și concursuri, inclusiv republicane și internațio-

nale și că este foarte necesar de a se pregăti și participa la asemenea manifestări, de a-și încerca forțele, de a aspira tot timpul la ceva mai mult.

Și iată un rezultat îmbucurător: studentul **V. Cebotari**, gr. MN-121 (lector - conf. **Gh. Coman**), care la olimpiada precedentă a fost al nouălea pe listă, deși anul acesta nu a mai avut în orar mecanica teoretică, s-a pregătit suplimentar și s-a clasat pe locul I, acumulând un punctaj record: 52 de puncte din 60 posibile. Bravo lui!

Locul II l-a revenit studenților **C. Diavor**, gr. ITT-121 (lector – conf. **Gh. Coman**) și **A. Plăcintă**, gr. FAF-131 (lector – prof. **A. Casian**).

Pe locul III au fost nomina-

lizați doar doi studenți: **V. Terenti**, gr. U-121 (lector – conf. **M. Toșa**) și **O. Guțul**, gr. ACGV-122 (lector – conf. **I. Sur**).

Sperăm că odată cu ridicarea cerințelor la examenele de bacalaureat de către Ministerul Educației al RM, cunoștințele absolvenților de liceu la matematică și fizică se vor îmbunătăți, iar numărul participanților la olimpiade, inclusiv la cea de mecanică teoretică, va crește. Astfel va spori și numărul inginerilor cu o bună pregătire profesională pentru economia țării.

Anatol CASIAN,
șef Catedră MT,
prof. univ., dr. hab.,

Nina SAVA,
lect. sup., Catedra ATI

FTMIA

Școala de somelieri

Termenul „somelier” provine din franceză, unde se ortografiază cu două litere „m” (sommelier) și înseamnă „chelar, pivnicer”. Astăzi termenii „chelar”, „pivnicer” nu circulă în limbă, ei vin din istoria neamului și înseamnă, după cum atestă dicționarul, „un titlu dat boierului care avea în grijă viile și pivnițele domnești din Țara Românească și din Moldova (medievală)” sau, în accepția contemporană, – „Persoană care supraveghează o pivniță cu vinuri”. Astăzi intră tot mai accentuat în uz termenul francez „somelier”, acceptat în nomenclatura specialităților ca denumire a angajatului în domeniul „Horeca” (hotel-restaurant-cafenea), care se ocupă de administrarea și servirea vinurilor.

În Moldova nu exista până acum o instituție pentru pregătirea somelierilor. Dar iată că FTMIA, fiind direct conectată și la profilul enologic, a inaugurat pe 20 noiembrie 2013 prima Școală a somelierilor din Moldova.

După cum ne informează conducătorul acestei școli, dl **Nicolae Luca**, profesor la FTMIA, Școala de Somelieri are un număr restrâns de

le, tehnica analizei olfactive, tehnica analizei gustative, memorizarea aromelor și gusturilor, modele de fișe de degustare etc).

Majoritatea modulelor conțin și ore de training (antrenament). De exemplu, training la memorizarea gustului și aromelor la vinuri.

Cu alte cuvinte, o industrie cu totul specifică, după cum specific și rolul unui somelier care, spre exemplu, va recomanda consumatorului un anumit vin ce se va asocia perfect cu un anumit fel de bucate. Nu întâzdar în Occident somelierii sunt considerați elita sectorului „Horeca”.

le, tehnica analizei olfactive, tehnica analizei gustative, memorizarea aromelor și gusturilor, modele de fișe de degustare etc). Majoritatea modulelor conțin și ore de training (antrenament). De exemplu, training la memorizarea gustului și aromelor la vinuri. Cu alte cuvinte, o industrie cu totul specifică, după cum specific și rolul unui somelier care, spre exemplu, va recomanda consumatorului un anumit vin ce se va asocia perfect cu un anumit fel de bucate. Nu întâzdar în Occident somelierii sunt considerați elita sectorului „Horeca”.

le, tehnica analizei olfactive, tehnica analizei gustative, memorizarea aromelor și gusturilor, modele de fișe de degustare etc). Majoritatea modulelor conțin și ore de training (antrenament). De exemplu, training la memorizarea gustului și aromelor la vinuri. Cu alte cuvinte, o industrie cu totul specifică, după cum specific și rolul unui somelier care, spre exemplu, va recomanda consumatorului un anumit vin ce se va asocia perfect cu un anumit fel de bucate. Nu întâzdar în Occident somelierii sunt considerați elita sectorului „Horeca”.

elevi – 13, fapt dictat de caracterul specific (aproape individual) de formare a noilor specialiști. Volumul didactic de 75 de ore este divizat în 12 module, a căror tematică sugerează conținutul materiei de predare. De exemplu, modulul „Conceptul de somelier” (noțiunea de somelier, istoricul profesiei de somelier etc.); modulul „Viticultură” (conceptul de terroir/podgorie; soiurile de viță de vie; bolile viței de vie); modulul „Enologie” (tehnologia obținerii mustului din struguri; fermentația alcoolică etc.); modulul „Reglementări și legislație vitivinicolă în Moldova și în lume. Tipurile de vin. Controlul calității” (Legislația vitivinicolă în RM, în Franța, clasificarea vinurilor etc.); modulul „Degustarea – metode și tehnici de apreciere senzorială a vinurilor” (principii ale analizei senzoriale – tehnica analizei vizuale

La Școala somelierilor de la FTMIA s-au înscris studenți de la aceeași facultate, care au deja un bagaj de cunoștințe în chimie și microbiologie, necesare în somelieri. Școala funcționează paralel cu studiile de la facultate, după ora 16.00.

Pentru sectorul restaurantelor acești primi somelieri de la FTMIA vor fi ca o binefacere, deoarece „spațiul” dat e aproape gol, iar cererea – extrem de mare.

Pe 20 februarie 2014 Școala de somelieri și-a încheiat cu succes primul ciclu de pregătire. Cei 13 studenți din diferiți ani de la FTMIA au susținut în fața unui juriu specializat un examen constând în aprecierea, servirea și degustarea vinurilor din RM. După examen ei au obținut „Certificatul de calificare profesională”, din care cităm: „Prin prezen-

Amariu – prorector UTM pentru formarea continuă și relații internaționale; **Veaceslav Reșița** – decan FTMIA; **Anatol Bălănuță** – șeful Catedrei enologie a UTM; **Nicolae Luca** – directorul Școlii de Somelieri din Moldova.

Misiunea acestei școli este bine specificată pe pagina verso a „Certificatului de calificare profesională”: „A promova cultura vinului și a gastronomiei moldovenești atât în țară, cât și peste hotarele ei prin pregătirea specialiștilor de înaltă calificare în domeniul somelieriilor”.

Scopul școlii: formarea competențelor de somelier pentru sectorul HORECA – o categorie de specialiști noi în ansamblul socioeconomic al republicii, aceștia aducând o notă originală, modernă în domeniul hotel-restaurant-cantină spre folosul realităților noastre de azi.

Scrisoare de gratitudine

Direcția Învățământ, Tineret și Sport a mun. Bălți aduce mulțumiri studenților anului I, Facultatea de Calculatoare, Informatică și Micro-electronică – **Grecurco Vlad** și **Țaralunga Dmitri** pentru aportul lor în organizarea olimpiadei municipale de informatică.

Grecurco Vlad a elaborat site-ul www.acm-md.info, care le permite elevilor să se pregătească de olimpiada de informatică, dar și să evalueze probele în timpul desfășurării olimpiadei.

Sperăm că exemplul lor va contribui substanțial la

REPUBLICA MOLDOVA
PRIMĂRIA MUN. BĂLȚI
DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÂNT,
TINERET ȘI SPORT
3100, mun. Bălți, str. Independenței, 1
tel. 2-23-07, fax: 2-21-91

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
ПРИМЕРИЯ МУН. БЭЛЦЬ
УПРАВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ,
МОЛОДЕЖИ И СПОРТА
3100, мун. Бэлыц, ул. Индепенденцей, 1
тел. 2-23-07, факс: 2-21-91

18.02.2014 nr. 02-16/20

Reactorului UTM
Dlui Ion Bostan

ridicarea interesului elevilor față de TIC și va spori numărul doritorilor de a-și continua studiile la UTM.

Șeful DİTS
T. Dubițkai

In memoriam

Balada stelară a lui Eugen Grebenicov

A plecat spre cele eterne profesorul și savantul, acad. Eugen Grebenicov, devenit o legendă care a îmbogățit știința matematică și cosmică, un savant cu străduința expresă de a deschide noi căi în lumea matematică, un cercetător meticolos, având cutezanța de a se manifesta în diversele planuri ale activității științifice. A fost și va rămâne unul dintre pilonii analizei numerice moderne, creatorul unei opere matematice vaste și profunde, ce acoperă în timp șase decenii de activitate pedagogică și științifică, iar în arealul matematicii – un număr impunător de domenii de cercetare – toate focalizându-se în jurul cifrelor și spațiilor cosmice, creând Școala Grebenicov, cunoscută în lumea întreagă.

În noaptea de 29 decembrie 2013, magma stelară se agita mai tare, iar Planeta Grebenicov era mai îngândurată ca de obicei...

E timpul să dezvelim memoria. Să reaprimem candela neuitării. Avem nevoie de un act renascențin, dacă doriți, să-i aducem acasă din „mahalalele” mapamondului pe marii noștri compatrioți, care ne-au dus vestea în lumea întreagă. E timpul să scăpăm, odată și pentru totdeauna, de întrebările rușinoase gen: „Dar cine e Eugen Grebenicov?”. Polonezii, care au dat lumii un Nicolai Copernic, un Șopen, un Adam Mickiewicz, știu cine e Eugen Grebenicov, pe care l-au venerat și i-au acordat cele mai înalte onoruri la Universitatea din Varșovia și din alte universități poloneze, oferindu-i un apartament în capitala lor și organizându-i gardă de corp. Pentru faptul că a scris o carte foarte bună despre consăngeanul lor – Nicolai Copernic, devenită un adevărat best-seller. Polonezii au un simț patriotic de excepție. Ar fi bine să ne injectăm și noi aceste calități de înaltă omenie.

La mitingurile de doliu, atât la UTM, cât și la cimitirul din Cahul, cei care l-au cunoscut și l-au admirat pe Eugen Grebenicov pe parcursul mai multor decenii, au exprimat omagii meritorii pentru marele nostru savant de notorietate internațională. Nu vreau să evidențiez pe nimeni, fiindcă toate luările de cuvânt erau niște bijuterii sufletiste, în care s-a simțit convertirea cifrei în cuvânt, o îngemănare a pateticului cu logosul ales, românesc. Rectorul UTM, acad. Ion Bostan, vicerectorul pentru știință, prof. V. Dorogan, prof. V. Dulgheru și toți utemiștii au fost la înălțimea momentului sideral.

La mitingul de doliu, s-a enunțat ideea ca noul universitar să înceapă cu genericul „Ora cunoștințelor, consacrată savantului Eugeniu Grebenicov”.

Acad. N. Dabija a propus ca o

stradă din Chișinău să poarte numele marelui savant, să i se înalțe un monument, iar un liceu sau gimnaziu să-i poarte numele, perpetuându-i notorietatea.

La mitingul de doliu organizat la cimitirul din Cahul omagii răvășitoare au rostit dl A. Popa, rector al Universității „B. P. Hasdeu” din Cahul, care i-a conferit acum doi ani titlul onorific de Doctor Honoris Cauza al Universității din Cahul, reprezentanți ai primăriei și Consiliul raional Cahul, care au contribuit și la organizarea funeraliilor.

Poate ar trebui să inițiem o Sală a Pașilor pierduți cu busturi și portrete ale compatrioților noștri celebri (M. Cibotari, G. Botezat, M. Bieșu, E. Loteanu, G. Vieru, A. Păunescu, N. Sulac ș.a.). În acest sens trebuie să-și spună cuvântul și Parlamentul RM, Guvernul țării, Ministerul Culturii, reprezentanții cărora nu i-am prea văzut la acest eveniment de rezonanță.

Cândva, marele nostru enciclopedist D. Cantemir afirma că „moldovenii se trag cu greu la carte”. Prin exemplul lui Eugen Grebenicov am putea contesta acest enunț. Regretatul savant basarabean cu renume mondial a știut să apere demnitatea adevărului istoric. „M-am născut român și am să mor român”, a fost motto-ul de o viață a marelui savant, fapt ce i-a provocat numeroase neplăceri în ierarhia științifică atât la Moscova, cât și la Chișinău. În pofida acestui fapt, Eugen Grebenicov a cules în palmaresul său un buchet de distincții guvernamentale din ex-URSS, de titluri onorifice și funcții științifice de primă strălucire.

Eugen Grebenicov s-a născut în enclava cahuleană, unică în lume. Ultima sa dorință a fost să fie înmormântat în cimitirul din Cahul, alături de părinți (mama era învățătoare la clasele primare, iar tatăl preot). Îngemănarea acestor două distinse profesii au sculptat destinul marelui savant, care și-a trasat propria traiectorie către „steaua care a răsărit”, devenind el însuși o stea de primă mărime!

Dumnezeu să-i protejeze zborul astral în împărăția cerească.

Gheorghe REABȚOV,
lector superior universitar,
ASEM

CATEDRA „MAȘINI ȘI SISTEME DE PRODUCȚIE”

Petru STOICEV,
șef Catedră MSP,
dr. hab., prof. univ.

Calendar istoric 1969-2014

Catedra asigură pregătirea inginerilor la specialitatea „Mașini și Sisteme de Producție”, iar din septembrie 2012 și la specialitatea „Construcții și Echipamente de Mașini Agricole”, transferată de la Catedra „Design Industrial și de Produs” în iulie 2012. Catedra pregătește specialiști în domeniul proiectării, exploatarei, reparației și cercetării utilajului tehnologic și agricol, sculelor și mașinilor agricole, dirijării în producere, tehnologiilor de prelucrare, asamblare și automatizare a utilajului la întreprinderile constructoare de mașini și activitatea pedagogică în instituțiile de învățământ tehnic.

Primii profesori ai Catedrei MUS au fost conf. **Viorel Gologan, Vladimir Vișneacov, Vasile Luca, Boris Știpeliman**; lect. sup. **Arcadie Nistean, Alexandru Crăciun, Efim Ojog, Vasile Munteanu**; asistenții **Victor Ungureanu, Gh. Postorocă**. Organizatorul și primul șef al catedrei – dr. în șt. teh. **Viorel Gologan**.

Viorel Gologan s-a născut pe 21 aprilie 1936 în s. Iabłoana, r. Glodeni. A absolvit Institutul Politehnic din Odessa, specialitatea „Mașini Unelte și Scule”. S-a aflat în fruntea catedrei timp de 23 de ani: 1969-1985 și 1991-2000. În 1985 devine Laureat al Premiului de Stat al RM în domeniul științei și tehnicii. În 1990 susține teza de dr. hab. în șt. tehnice, în 1991 obține titlul didactic de prof. univ. Sub conducerea sa au fost susținute 10 teze de dr. în tehnică. Autor al 2 monografii, 150 articole științifice. Deține numeroase brevete de invenții. Actualmente activează la Institutul de Fizică Aplicată al AȘM.

În 1970-1972 la catedră au fost repartizați ca asistenți tinerii specialiști-absolvenți UTM **Gh. Rudic, Petru Stoicev, Vasile Javgureanu**. În 1979 – angajată conf. **Ludmila Ciupina**, în 1985 – lector superior **Gh. Domete**, în 1988 – conf. **Alexei Toca**, lect. sup. **Vasile Ionesii**.

În 1985-1991 catedra a fost condusă de dr., conf. **Ilie Botez**, un entuziast al robototehnicii, care a extins interesele științifice și profilul catedrei.

Ilie Botez s-a născut pe 18 iulie 1937 în com. Cimișeni, jud. Lăpușna. A absolvit Institutul Politehnic din Minsk, specialitatea „Tehnologia Construcției de Mașini”. Activează la UTM din 1967. A absolvit doctoranțura la UT „Bauman” din Moscova. În 1973 susține teza de dr. în tehnică. A format o nouă direcție științifică – „Automatizarea proceselor de asamblare a îmbinărilor cilindrice utilizând roboții industriali”. A organizat Labo-

ratorul de Robotică și Automatizare. Autor al 10 manuale și monografii, 160 lucrări științifice, 50 brevete de invenție. A participat la 20 expoziții naționale și internaționale, invențiile sale fiind menționate cu 1 medalie de aur (Salonul Internațional de Invenții Iași-92), 2 de argint și 3 de bronz (expoziții internaționale, Moscova). Inventator Emerit al RM. Inventator de Elită al României. Actualmente – vicedirector la uzina ETALON, conf. univ. la Catedra MSP.

În 1991 conducerea catedrei a fost preluată de prof. **V. Gologan**.

Din 2000 Catedra MSP este condusă de dr. hab., prof. **Petru Stoicev** – discipol al acestei catedre.

Petru Stoicev s-a născut la 8 august 1948 în s. Gavanoasa, r. Vulcănești. În 1966 a absolvit cu medalie de argint școala-internat din or. Cahul, iar în 1971 cu mențiune IPC, Facultatea de Mecanică, specialitatea „Tehnologia Construcției de Mașini, Mașini Unelte și Scule Așchietoare”. După absolvire a fost îndreptat la Catedra „Mașini Unelte și Scule (inițial ca inginer, apoi – asistent). În 1974 devine lector superior, concomitent urmând doctoranțura IPC. În 1983 susține teza

științifică „Elaborarea electrotehnologiilor noi de durificare și reconstrucționare a organelor de mașini utilizând fenomenul de rezonanță a CVCE”. Din 2010 – director al Centrului științific-educational interuniversitar „Nanotehnologii de rezonanță” (UTM și US „A. Russo”, Bălți). Membru al Comisiei Specializate a Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare a instituțiilor de învățământ din RM. Timp de 20 de ani este membru al Senatului UTM; al Consiliului științific al FIMCM. În ultimii 15 ani – președinte și membru al trei consilii științifice specializate pentru susținerea tezelor de dr. și dr. hab. (specialitățile 05.02.04, 05.20.03, 05.03-01). În a.u. 2012-2013 – coordonator din partea RM în Proiectul European CEEPUS-III, direcția științifică TRIBOLOGIA cu centru în Sofia, Bulgaria.

În prezent corpul didactic al catedrei este format din 8 cadre didactice titulare: **Petru Stoicev**, prof. dr. hab., șef catedră, **Vasile Javgureanu**, prof. univ., dr. în șt. tehnice; **Eugen Gușan**, conf. univ., dr., **Arcadie Nistean**, conf. univ., dr., **Pavel Gordelenco**, conf. univ., dr., **Vasile Popa**, conf. univ., **Andrei Nastas**,

de dr.).

Mulți absolvenți ai catedrei au devenit directori generali, directori tehnici, șefi de secție la întreprinderile constructoare de mașini și alte ramuri ale gospodăriei publice a RM, activează în Centre de proiectare constructiv-funcționale din Cehia, Slovenia, Germania, România. În februarie 2014 în Chișinău se deschide un Birou de proiectare a pieselor pentru autoturisme și autocamioane produse în Germania, unde vor activa ca ingineri-proiectanți 4 absolvenți ai specialității MSP (cu sediul la Sibiu, România).

La catedră funcționează 8 laboratoare de instruire a studenților la specialitățile MSP și CEMA, un laborator pentru cercetări în domeniul tribologiei, prelucrării electrochimice și renovării organelor de mașini și 1 laborator pentru cercetări metalografice. Pe parcursul celor 45 ani de activitate la catedră au fost îndeplinite 65 contracte de cercetare cu diferite întreprinderi și instituții din RM și ex-URSS, publicate 720 lucrări științifico-didactice, inclusiv 25 manuale și monografii (**P. Stoicev, I. Botez, V. Javgureanu, V. Gologan,**

Senatul UTM, autorii lor fiind menționați cu diplome de gr. I și premii bănești. Șef al Centrului a fost numit dr., conf. univ. **P. Gordelenco**, absolvent al catedrei, sub conducerea căruia activează **M. Arefți** – specialist coordonator.

La desfășurarea lucrărilor de laborator sunt implicați șeful de laborator, ing. cat. I. **V. Ustian** și ing. cat. I. **N. Bivol**, șefa Laboratorului de cercetări metalografice, dr. șt. fizico-matematice, conf. univ. **M. Rusanovschi**.

Catedra colaborează productiv cu universități tehnice din România (Iași, București, Suceava, Timișoara, Brașov), Ucraina (Donețk, Kiev), Rusia (Moscova, UT „Bauman”, Institutul „Studiul Mașinilor” al AȘ), Bulgaria (UT Sofia) ș.a.

Pe parcursul anilor catedra a fost vizitată de savanți cu renume mondial: dr. hab., prof. **V. Cragelisch** (Moscova), acad. **A. Ahmatov** (Moscova), dr. hab., prof. univ. **G. Fuxs** (Moscova), dr. hab., prof. univ. **A. Mohnatchic** (Leningrad), acad. **V. Frolov** (Moscova), dr. hab., prof. univ. **R. Matveevschi** (Moscova), dr. hab., prof. univ. **P. Sanin**

În fotografie: colectivul Catedrei MSP. Rândul 1: conf. univ. **V. Popa**, spec. coord. CC **M. Arefți**, șef cat., dr. hab., prof. univ. **P. Stoicev**, ing. **N. Bivol**. Rândul 2: lect. sup. **T. Colin**, lect. sup. **A. Nastas**, dr., prof. univ. **V. Javgureanu**, dr., conf. univ., **A. Nistean**, dr., conf. univ. **P. Gordelenco**, dr., conf. univ. **E. Gușan**

de dr. în tehnică la Institutul Agricol „M. Frunze”, Chișinău, specialitatea 05.20.03. În 1984 obține titlul didactic de conf. univ. În mai 2001 susține teza de dr. hab. la 2 specialități științifice: „Tribologie” și „Exploatarea, renovarea și reparația tehnicii agricole”. Sub conducerea sa au fost susținute 2 teze de dr. și dr. hab., iar actualmente patru discipoli ai săi urmează doctoranțura UTM. Publicații: 2 manuale, 1 monografie, 40 lucrări didactico-metodice, 200 lucrări științifice. Deține un brevet de invenție, 4 medalii de argint și 1 de bronz la expoziții naționale (2002, Chișinău), Saloane Internaționale de Invenții (2004, 2011 – Bruxelles; 2005, 2007 – Geneva). Laureat al Premiului Tineretului din RM în domeniul științei și tehnicii (1978). A condus 3 proiecte instituționale de cercetare științifică; cercetător științific superior și coordonator în 2 proiecte de stat. Conducător al direcției

lect. sup., **Tudor Colin**, lect. sup.

De la fondarea catedrei au absolvit specialitatea „Mașini-Unelte și Scule” cca 1465 studenți (38 promoții), între care **I. Bostan**, acad., dr. hab., prof., univ., rectorul UTM; **V. Zgardan**, ex-ministru al Transportului și Comunicațiilor; **V. Javgureanu**, dr., prof. univ., ex-decan FIMCM; **Gh. Popovici**, dr., conf. univ., ex-decan FIMM; **Gh. Rudic**, dr. hab., prof., univ., ex-prorector al Institutului de Proprietate Intelectuală; **P. Stoicev**, dr. hab., prof. univ., șef catedră MSP; **Gh. Domete**, dr., conf. univ.; **V. Botnaru**, ex-director al Colegiului Politehnic Bălți; **Gh. Ababii**, ex-vicedirector, Colegiul Politehnic, Bălți; **I. Dicusară**, lect. sup. Cat. TM și OM (recent a susținut teza de dr. în tehnică); frații gemeni **Oleg și Radu Ciobanu**, lect. sup. Cat. TM și OM (sperăm că în viitorul apropiat și dlor vor susține cu succes tezele

Gh. Domete, A. Nistean, L. Ciupina ș.a.) și obținute 120 brevete de invenție (**I. Botez, P. Stoicev, V. Gologan, A. Nistean, V. Javgureanu, V. Ungureanu, V. Popa, A. Nastas, T. Colin** ș.a.). Din 2008 la catedră activează CIESD și TT „Tehnica acționărilor hidraulice și pneumatice” – filiala UT „Gh. Asachi, Iași (director – dr., prof. univ. **V. Javgureanu**).

La catedră au fost susținute 3 teze de dr. hab. (**V. Gologan, P. Stoicev și P. Topală**) și 16 teze de dr. Actualmente 4 absolvenți își fac studiile în doctoranțură.

Sub conducerea dlui **P. Stoicev** la catedră a fost organizat Centrul de proiectare constructiv-funcțională (proiectare 2D și 3D), dotat cu calculatoare performante, unde studenții realizează cercetări științifice și își fac tezele de an și de diplomă în sistemul AUTOCAD. 8 proiecte de diplomă au fost apreciate de

(Moscova), m.cor. AȘ URSS **A. Macarov** (Ufa, Bașkiria), dr. hab., prof. **Iu. Drozdov** (Moscova), dr. hab., prof. univ. **V. Evdochimov** (Odessa, Ucraina), dr. hab., prof. univ. **A. Cuticov** (Novocercask), dr. ing., prof. univ. **C. Ispas** („Politehnica”, București), dr. hab., prof. univ. **A. Mihailov** (Donețk, Ucraina), dr., prof. univ. **B. Planteanu** (UT „Gh. Asachi”, Iași), dr. hab., prof. univ. **Gh. Dișlev** (UT, Sofia) ș.a.

Printr-un ordin al Ministerului Educației, specialitatea 521.3 „Mașini și Sisteme de Producție” a fost acreditată pe următorii 5 ani, iar Comisia de Acreditare a menționat Catedra MSP drept una dintre cele mai bune catedre de specialitate.

Catedra va pregăti și în continuare specialiști de înaltă calificare pentru țărișoara noastră mică (și nu numai), care-și vede viitorul în marea familie europeană.

Tamara DENISOV

80

Anul 2014 este unul semnificativ pentru UTM – vom marca un jubileu de aur: 50 de ani de la fondare. Mulți profesori au contribuit la pregătirea specialiștilor în domeniul ingineriei. Printre ei – și dna Tamara Denisov, doctor în științe chimice, fost conferențiar universitar la Catedra chimie, care pe 10 martie rotunjește 80 de ani din ziua nașterii, peste 30 dintre care i-a dedicat Facultății de Tehnologie.

Născută în 1934 în s. Gaivoron, reg. Kirovograd, Ucraina. După absolvirea școlii medii, urmează Facultatea de Chimie a Universității de Stat din Chișinău (1952-1957).

Dragostea față de cercetările științifice a adus-o la Catedra de tehnologie chimică a Universității de Stat pentru a-și face doctoratul. Sub conducerea prof. **Chișinevski** a studiat tema „Procese de transfer de masă în sistemele solid-lichid”. Rezultatele cercetărilor au fost publicate în multiple articole științifice, încununându-se cu susținerea tezei de doctor în științe tehnice (Kiev, 1968). Ulterior a dedicat trei decenii activității pedagogice la Catedra de chimie a IPC.

Mii de studenți au avut norocul să-i asculte

te prelegerile, astfel că cea mai mare onoare pentru domnia sa este recunoștința foștilor studenți, mulți dintre care astăzi sunt pedagogi la diferite facultăți, precum și a foștilor colegi de breaslă, a celor care i-au apreciat talentul științifico-pedagogic și cultural-educativ.

În anul jubilar al UTM, aducem un omagiu tuturor profesorilor și colaboratorilor, care au activat în cadrul catedrelor/catedrei de chimie: **Veronica Amarii, Larisa Cernega, Raisa Taran, Lidia Cacicari, Nicolae Șeremet, Vera Balan, Galina Serova, Tamara Macarova, Galina Șinic, Ana Venicenco, Adriana Cațer, Tamara Popov** ș.a.

Dragii noștri, vă dorim multă sănătate, dragoste de viață, speranță și La mulți Ani! Noi vă ținem minte.

Cu profund respect, colectivul Catedrei de chimie

Vitalie TÂRZIU

90

S-a născut pe 23 februarie 1924 într-o familie de învățători, la Chișinău (suburbia Valea Dicescu). După absolvirea Liceului Real „A. Russo” din Chișinău (1943), își continuă studiile la Facultatea de Electrotehnică a Universității din Timișoara. În 1945 este mobilizat în armată. După un scurt serviciu militar, în 1946 se repatriază în Basarabia și urmează Facultatea de Fizică-Matematică a Universității de Stat din Chișinău, specializându-se în fizica experimentală (tehnica vidului), sub conducerea prof. **M. A. Pavlov și I. I. Balog**.

Absolvind facultatea în 1950, este repartizat la Școala de fete nr. 1 (moldovenească) din Chișinău ca vicedirector și profesor de fizică. În 1953 se înscrie la doctoratură, avându-l în calitate de conducător științific pe **M. V. Kot**. În 1955 se transferă la catedra acestuia (Universitatea de Stat), unde lucrează până în 1964 (5 ani fiind și prodecan al Facultății de Fizică-Matematică). În septembrie 1964 susține teza de doctor în științe fizico-matematice.

La UTM activează din momentul fondării (vara anului 1964), fiind numit într-un post important – vicerector și responsabil pentru munca de studii.

Fiind un excelent pedagog, a reușit să organizeze structurile UTM, să planifice și să susțină activitatea câtorva sute de colaboratori noi (mulți dintre ei, fiind ingineri, nu

aveau experiență în domeniu). A stimulat predarea în limba română și traducerea manualelor din limba rusă. A organizat seminare pentru tinerii pedagogi. A stabilit legături și a pus bazele unui eficient schimb de experiență cu universități din Moscova, Kiev.

În 1964-1974 a ocupat postul de vicerector. Timp de peste 20 de ani a condus prima catedră cu profil electronic de la UTM (1965-1984), decan al Facultății de Electrofizică (1980-1984).

Tatiana MANOLE

75

S-a născut în s. Negureni, r. Telenești, într-o familie de țărani. După absolvirea a opt clase își continuă studiile la Școala Pedagogică din Orhei (secția învățământ primar), apoi la USM, Facultatea de Istorie și Filologie (1958-1963). În 1982-1985 își face doctoratul la Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova, Facultatea de Economie. În 1986 susține teza de doctor în științe economice, iar în 2003 – teza de doctor habilitat în științe economice, specializarea 08.00.10 „Finanțe, monedă și credit”.

A predat istoria, limba și literatura maternă la Școala Pedagogică din Soroca, economia politică – la Tehnicumul Tehnologic din Chișinău. În 1985 vine la UTM în post de lector superior, apoi de conferențiar universitar, profesor universitar. În 2004-2011 conduce Catedra „Finanțe și Contabilitatea Firmei” (FIEB).

A efectuat stagii de perfecționare în Rusia (Moscova), Olanda (Haga, Groningen, Maastricht), Portugalia (Lisabona), Belgia (Bruxelles) etc.

A acumulat o valoroasă experiență prac-

tică, fiind expert național la Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS „Viitorul”), unul din fondatorii Ligii Economistilor și Contabililor din RM, formator-consultant în Proiectul PNUD, director al Proiectului „Managementul finanțelor publice și eficiențizarea lor în contextul integrării în UE” realizat în cadrul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM (2010-2014), expert CNNA, comisia economică, membru al Comisiei de Experți în cadrul AȘM, membru al Senatului Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele RM și al Senatului UTM (2003-2013). A obținut Diploma pentru merite în știință în cadrul Concursului Național pentru decernarea Premiului de Stat pentru cea mai bună lucrare/monografie, Diploma AȘM „Merit Academic”. Are în palmares peste 170 de lucrări, inclusiv 9 monografii și manuale.

în cadrul Concursului Național pentru decernarea Premiului de Stat pentru cea mai bună lucrare/monografie, Diploma AȘM „Merit Academic”. Are în palmares peste 170 de lucrări, inclusiv 9 monografii și manuale.

Colectivul FIEB o felicită călduros cu ocazia frumosului jubileu, dorindu-i multă sănătate, fericire în viața personală și o activitate rodnică în continuare. La mulți ani!

Liviu CARCEA

70

S-a născut la 28 februarie 1944 în s. Burlănești, r. Edineț, într-o familie de învățători. În 1960 a absolvit școala medie din Edineț, iar în 1965 – Institutul Politehnic din Chișinău, specialitatea „Automatică și Telemecanică”. După serviciul militar, revine la IPC, activând ca lector asistent, lector superior, conferențiar universitar.

În 1978-1981 a activat la Institutul Național de Hidrocarburi din Boumerdes, Algeria, iar în 1981 și-a reluat activitatea la Politehnică, Catedra „Matematica de calcul și programare”, reorganizată apoi în „Informatica și limbi moderne aplicate”. În 2001-2007 conduce această catedră, care din 2007 poartă denumirea „Informatica Aplicată”.

Din 1998 este angajat prin cumul la Filiera Francofonă Informatica proaspăt înființată, în 2011 fiind numit director al acesteia.

A efectuat numeroase stagii în diverse țări francofone. În 2002, la invitația Universității Politehnica București, a ținut un ciclu de prelegeri în limba franceză pentru studenții acestei universități.

Autor al peste 70 de lucrări științifice și metodicodidactice. Participă activ la cercetă-

rile efectuate în cadrul proiectelor instituționale și internaționale. În ultimii doi ani participă la Proiectul internațional „Pour le renforcement de la recherche en vue du développement des formations francophones niveau master – La Plateforme du français technique et des technologies de la langue” (Universitatea Politehnica București).

De-a lungul anilor a elaborat și a predat peste 20 de cursuri universitare, între care *Programarea în C, Structuri de date și algoritmi, Sisteme de inteligență artificială, Sisteme expert de gestiune, Programarea logică și inteligența artificială* pentru ciclul I licență. Pentru ciclul II – Masterat a elaborat și predat cursul *Programarea bazată pe reguli și expresii regulate (Limbalul Perl)*.

Colectivul Catedrei „Informatica Aplicată” îl felicită călduros cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani și a 50 de ani de activitate didactico-științifică și organizatorică în cadrul UTM, urându-i multă sănătate, fericire și noi realizări!

Larisa BUGAIAN

60

S-a născut în s. Cigăreni, r. Hâncești (pe atunci Cotovsc) într-o familie de învățători. După absolvirea școlii medii din s. Molovata Nouă, r. Dubăsari, își continuă studiile la IPC (1971-1976), unde în 1982 susține teza de doctor în economie.

În 1976 devine inginer-economist la întreprinderea „Moldpiscprom”, apoi revine la UTM ca asistent universitar, apoi lector superior, conf. univ., prof. univ. În 1994-1996 – conf. univ. la ASEM, timp de un an fiind și director al Centrului de Instruire și Asistență Economică al ASEM. Ulterior, continuă să profeseze la UTM, activează ca expert-consultant la Agenția de Restructurare a Întreprinderilor, este antrenată în diverse proiecte internaționale ale BM și UE. În 2001-2012 realizează activități de consultanță în proiectele Agenției Internaționale de Dezvoltare a SUA (USAID). Din 2003 – membru al Comisiei Naționale de Evaluare al Concursului republican „Cea mai bună Marcă Comercială”, organizat de Camera Comerț și Industrie a RM, din 2011 – membru al Consiliului Coordonator al Curții de Conturi din RM.

În 2007 susține teza de doctor habilitat, iar în 2008 e numită vicerector pentru studii de masterat și doctorat al UTM. Membru al Senatului UTM, pre-

ședinte al Consiliului Specializat de profil 08.00.05 „Economie și Management”, membru al Seminarului Științific de Profil Economic, al CNAA, al Comitetului organizatoric al conferințelor internaționale organizate de UT din Iași „Gh. Asachi” la Iași și Tulcea (Romania), Thrace (Grecia), membru al colegiului de redacție al revistei „Meridian Ingheresc”, UTM.

A activat în cadrul a șase proiecte educaționale finanțate de UE, stagiilor de instruire în România, Anglia, Belgia, Austria, Ucraina, Slovenia, Germania, Portugalia. Actualmente este coordonator național al Proiectului TEMPUS „Consolidarea autonomiei universitare în Moldova/EUniAM”, al Proiectului TEMPUS „Crearea ciclului III, studii doctorale – programul de doctorat „Energii regenerabile și Tehnologii de Mediu” și al proiectului „Program de masterat în domeniul managementului surselor energetice regenerabile” realizat sub egida Rețelei Universităților de la Marea Neagră, finanțat de UE.

A publicat 115 lucrări, inclusiv 25 de lucrări didactico-metodice și 4 manuale. În 2005 și 2006 devine Laureat al anului universitar în domeniul activității didactice, iar în 2008 – Laureat al anului în domeniul activității științifice.

Colectivul FIEB și al Catedrei EMI o felicită călduros cu ocazia frumosului jubileu, dorindu-i multă sănătate, bucurii de la cei dragi, realizări frumoase pe tărâmul pregătirii specialiștilor în domeniul economico-managerial!

Ana VEREJAN

60

S-a născut pe 16 ianuarie 1954 în s. Dâneni, r. Ocnița. În 1977 a absolvit USM, Facultatea de Chimie, unde a rămas să activeze până în 1982. După care se transferă la AȘM, Institutul de Chimie (1982-1992). În 1991 susține teza de doctor în chimie.

La UTM activează din 1992, deja de peste trei decenii, îndeplinind pe parcurs mai multe funcții: lector superior, conferențiar universitar, șef catedră. În 2001-2005 – prodecan pentru activitatea științifică, 2005-2010 – prodecan, secția studii cu frecvență redusă FTMIA, din 2007 – șef Catedră chimie.

În activitatea sa a dat dovadă de profesionalism și responsabilitate în luarea deciziilor. Spirit nobil și comunicativ, s-a bucurat întotdeauna de aprecierile colegilor și studenților.

Are în palmares peste 75 de lucrări științifico-didactice: manualul „Chimia anorganică” (2009), brevete de invenție, lucrări didactice, îndrumare de laborator.

Membră a seminarului științific din cadrul FTMIA, Facultății de Chimie a USM, Institutului de Chimie al AȘM, a comisiilor specializate la olimpiadele republicane de chimie și a comisii-

lor de verificare a lucrărilor BAC.

Colectivul FTMIA îi aduce cele mai sincere felicitări cu ocazia frumosului jubileu, dorindu-i sănătate, bucurii și importante realizări în continuare!

MĂRȚIȘOARE

EU TE ADMIR,
FEMEIE!

Valentin Olaru

Eu te admir, femeie!
Tu ești pe-acest pământ
A fericirii cheie
Și-al dragostei legământ.

Eu te urăsc, femeie,
Când nefericit mă faci,
În chinuri și durere
Când viața mi-o prefaci.

Eu te ador, femeie,
Când ești chiar o minune,
Ținându-te în brațe
E nu vreau alta-n lume.

Eu te blestem, femeie,
Când pieptul tot mi-e rană
Și cât eu tind spre tine,
Tu nu-ți faci o pomană.

Eu te slăvesc, femeie,
Cu tot ce-n tine ai,
Lubindu-te-n surdină,
Eu nu vreau un alt rai.

Eu te iubesc, femeie,
Și-n chin, și-n fericire,
Și pentru-a ta iubire
Rup inima din mine.
***

Și când te-am întâlnit
Minune sprâncenată,
Avui o zi de vis,
De farmec luminată.

Pluteau miresme-n jur
De flori de primăvară,
Și-n gingășia ta
Zării o lăcrimioară.

Păreai o floricea
Ce capu-și lasă-n picuri,
Când geana-ți tăinuia
Privirea vie-n licări.

Păreai o rândunea
Ce-n zbor tăios se-avântă,
***

„Mama mea...

vocea ta cântă fără încetare în sufletul meu – despre alinare, fericire și viață. Poate că uneori uit cuvintele, dar îmi amintesc întotdeauna melodia...”

(Graycie Harmon)

Ce credem
că știe Mama

Dedicat tuturor mamelor din lume

La 4 ani – Mama știe tot.
La 8 ani – Mama știe multe.
La 12 ani – Mama nu știe tot.
La 14 ani – Mama mea nu știe nimic.
La 16 ani – Mama mea? Ce știe ea?...
La 18 ani – Bătrâna asta a copilărit cu dinozaurii...
La 25 de ani – Posibil ca Mama să știe ceva despre asta...
La 35 de ani – Înainte de a decide, vreau să mă sfătuiesc cu Mama.
La 45 de ani – Precis că Mama poate să mă îndrume...
La 55 de ani – Ce-ar fi făcut Mama în acest caz?
La 65 de ani – De-aș fi putut să vorbesc despre asta cu Mama...

Dacă mai aveți o mamă în viață, prețuiți-o și sărutați-i mâinile care v-au crescut.

Suflarea-mi contenea,
Când te -ascundeai în
zâmbet.

Și-n glasu-ți blând, duios,
O, dulce încântare,
Și-n chipu-ți fin, frumos
Erai o sărbătoare.

Păreai în noapte-o stea,
O mândră lumânare,
Și-n frumusețea ta
Sclipeai fermecătoare.

Așa te-am întâlnit,
Minune sprâncenată,
Și-avui o zi de vis
De tine luminată.
***

Păcat că nu sunt pictor,
Sunt doar un biet poet
Și nu-mi ajung palete
Să-ți fac un viu portret.

Păcat că nu sunt sculptor,
Sunt doar îndrăgostit
Și nu-mi ajunge-o stâncă
Să-ți fac chipu-n (trupu-n) granit.

Păcat că nu-s cu flaut,
Sunt doar un-mpătimit
Și nu-mi ajung octave
Să-ți cînt de dor cumplit.

Păcat că ești frumoasă
Iar eu un biet poet,
Și chiar de nu-ți mai pasă,
Te vreau măcar portret.

Din istoria imnului
studentesc „GAUDEAMUS”

Aurel MARINCIUC, profesor universitar, UTM

„Să ne bucurăm!” – astfel se traduce titlul faimosului imn, popular la festivitățile studentești în liceele și universitățile din întreaga lume. Intonat cu diverse ocazii, rar cine înțelege ce cântă. Pentru ca cititorul să pătrundă semnificația versurilor, prezentăm o traducere liberă a **Lidiei Colesnic-Codreanca**.

Cântecul are o vârstă apreciabilă – titlul și o parte din text figurează într-un manuscris german ce datează din 1267, pe parcursul secolelor transformându-se din rugăciune într-un imn studentesc, pe alocuri hazliu.

În sec. XVII-XVIII textul a suferit diverse modificări și completări. Imnul era intonat atât la solemnități, cât și la petrecerile gălăgioase ale studenților (în diferite variante). Textul latin includea numeroase expresii din limba germană. În 1781 poetul rătăcitor **Kingleben** a compus textul actual în limba latină, păstrând titlul și melodia, o parte din text, tematica, tonul optimist și glumeț.

Imnul demult cucerise Germania și țările limitrofe. În prezent, se cântă pe tot globul (la deschiderea anului de studiu, înmânarea diplomelor etc.). Unele versuri sunt adevărate slogane: „Viața noastră scurtă este, scurtă și finită!”, „Trăiască Academia, trăiască profesorii!”, „Trăiască și femeile, tinere și iubitoare, binevoitoare și muncitoare!”, „Să piară tristețea, să piară și nevoile!” etc.

Gaudeamus igitur,
Juvenes dum sumus!
Post iucundam iuventutem,
Post molestam senectutem
Nos habebit humus.

Așadar, să ne veselim,
Cât timp suntem tineri!
După plăcuta tinerețe,
După neplăcuta bătrânețe,
Pe noi ne va avea pământul!

Ubi sunt qui ante nos
In mundo fuere?
Vadite ad superos
Transite ad inferos,
Ubi iam fuere.

Unde sunt acei care
înaintea noastră
Au fost pe lume?
Treceți pe la zeii de sus,
Treceți pe la zeii de jos,
Dacă vreți să-i vedeți pe aceia.

Vita nostra brevis est,
Brevi finietur;
Venit mors velociter,
Rapit nos atrociter,
Nemini parceretur.

Viața noastră este scurtă,
Răpedit se va sfârși!
Vine moartea iute,
Ne răpește în mod crunt,
Nimeni nu va fi cruțat.

Vivat Academia,
Vivant professores!
Vivat membrum

Trăiască Academia,
Trăiască profesorii!
Trăiască orice membru
(al comunității noastre),
Trăiască toți membrii
(adică, noi cu toții!)
Totdeauna să fie în floare!

quodlibet,
Vivant membra
quaelibet,
Semper sint in flore!

Vivant omnes virgines,
Faciles, formosae!
Vivant et mulieres
Tenerae, amabiles,
Bonae, laboriosae.

Trăiască toate fetele,
Grațioase și frumoase!
Trăiască și femeile,
Tinere, plăcute,
Bune, muncitoare!

Vivat et Republica
Et qui illam regit!
Vivat nostra civitas,
Maecenatum caritas,
Quae nos hic protegit!

Trăiască și republica,
Și cei care o conduc!
Trăiască cetatea noastră
(neamul nostru),
Afecțiunea Mecenajilor,
Care ne ocrotește pe noi aici.

Pereat tristitia,
Pereat dolores,
Pereat diabous,
Quivis antiburschius
Atque irrisores!

Piară tristețea,
Piară durerile,
Piară diavolul,
Orice „antibursier”
(antistudent)
Și zeflemitorii!

Lucrările în parc continuă

Într-o zi de sâmbătă am surprins un grup de studenți de la FIMET, care lucrau de zor în parcul-muzeu în aer liber al UTM, astupând un șanț prin care s-a trasat cablul de transmisie dintre cele două stații terestre construite recent. Din când în când, ei aruncau și câte o glumă, ceea ce demonstra buna dispoziție tinerească... utemistă.

Mai marele grupului, masterandul **Sergiu Surjco** de la FIMET, ne spune:

– Am pus mâna pe hârlețe și lopeți ca să ajutăm și noi la edificarea acestui excepțional parc al UTM, care surprinde prin sculpturile sale monumentale, aleile verzi, mostrele de unități tehnice, dar și construcțiile speciale unice – stații terestre de telecomunicare cu microsatelitul „Republica Moldova”, la care acum se lucrează intens.

Sergiu a ținut să dea numele tuturor studenților FIMET, alături de care lu-

cre în acea zi: **Mihai Lunca, Ion Manole, Victor Pega** – masteranți a. I; **Ștefan Turcanu** – student a. II; **Artur Ciurt, Marcel Ciaglăc, Petru Chițaniuc** – studenți a. III. Totodată, el a menționat că la lucrările în parc, rânduindu-se în diferite zile, participă și studenți de la alte facultăți – FIMCM, FCIM, FTMIA, care au efectuat nivelări de teren, afânări de sol pentru plante și arbori – podoaba parcului.

Participarea studenților la lucrările în parc nu afectează procesul de studii. Decanul FIMET, dl **Vasile Cartofeanu**, coordonează ieșirile lor în parc, respectând o anumită succesiune a grupurilor, uniformizând astfel efortul tuturor. De altfel, spune **Sergiu**, studenții care învață bine pot și să lucreze bine, reușind peste tot.

Din partea Serviciului administrativ-gospodăresc lucrările în parc sunt conduse de **Sergiu Covaci**, inginer, șef secție corpuri de studii și amenajare a teritoriului, care a adus multe laude la adresa studenților de la cele patru facultăți. Cu ajutorul lor, parcul-muzeu al UTM devine tot mai atrăgător, iar datorită substratului său tehnico-științific se transformă într-un colț de unicat în Moldova.

Tiraj: 2200
Comanda: 40436

EDITOR – Universitatea Tehnică a Moldovei

ECHIPA REDACȚIEI:

Marina Romanciuc (redactor-șef) – 079755352,
Leonid Busuioc (corespondent) – 32-55-01, 079598165
Dorian Saranciuc (fotograf) – 079412277,
Oleg Tataru (design) – 079405973.

Tiparul: Întreprinderea de Stat „Combinatul Poligrafic din Chișinău”
Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998.

E-mail: romanciuc.marina@gmail.com